

P 13 Ekonomická integrace

1. Pojem integrace v ekonomii

Integrace – pojem je v ekonomické teorii používán:

- v různých souvislostech
- částečně i v různých významech.

Společný obsah je dán : proces spojování a sjednocování dříve samostatných celků.

V ekonomii se můžeme setkat se dvěma rovinami, ve kterých může probíhat spojování a sjednocování:

- mikroekonomické
- makroekonomické.

Mikroekonomická integrace

Obecně platí:

- tvoří základ integračních procesů
- uskutečňuje se na úrovni firem.
- nabývá různých forem, např.:

☞ dohody o spolupráci a kooperaci

☞ společné projekty firem (v různých sférách podnikatelské činnosti)

☞ fúze, ale také všechny organizační formy umožňující realizovat monopolní výhodu

☞ transnacionální korporace, firmy s nadnárodní působností, tedy firmy působící ve více zemích.

Náš přístup k integraci se nyní týká aspektů makroekonomických:

☞ integrace na makroekonomické úrovni

☞ procesy probíhající mezi národními ekonomikami.

☞ používáno označení *regionální ekonomická integrace*.

☞ **Definice:**

proces postupného sblížení, přizpůsobování a propojování národních ekonomik, které se uskutečňuje v rámci určitého regionu a jehož výsledkem je utváření jednotného nadnárodního ekonomického komplexu.

2. Příčiny ekonomické integrace ekonomik

Již výklad mezinárodní směny zdůraznil, že ekonomiky nejsou uzavřené celky

Koordinace ve světovém hospodářství a na světovém trhu je stejně nezbytná jako v rámci národního trhu a národního hospodářství. (Poznámka: Už tady je možný dvojitý pohled Kosmos a Taxis viz téma koordinace NH v mikroekonomii).

- ☞ Světové hospodářství je vnitřně výrazně diferencovanější, než je tomu v podmínkách národních ekonomik,
- ☞ Národní ekonomiky prošly procesem postupného utváření jednotného národního ekonomického komplexu v prvních desetiletích po průmyslové revoluci.

Ukázali jsme, že mezinárodní obchod.

- ☞ je forma umožňující mezinárodní spolupráci ekonomik různého stupně vyspělosti.
- ☞ Je základní formou, ve které se projevuje *tendence ekonomik k internacionalizaci* a prostřednictvím níž se také prosazuje.

Vývoj národohospodářských komplexů je poznamenán zostřováním konfliktu

Země - výrobce
Země - spotřebitel

- tendence jsou jedním ze základních stimulů rozvoje mezinárodního obchodu
- mezinárodní obchod není z hlediska stabilizace:
 - ideální
 - ani plně adekvátní formou řešení uvedeného konfliktu.

Důvod?

- procesy specializace a začleňování země do mezinárodní dělby práce vyžadují:
 - určité časové garance
 - vytvářející prostor pro návratnost realizovaných a nákladných investic.
- prohlubující se specializace zakládá dlouhodobou závislost na vnějším prostředí, které vstupuje do reprodukčního cyklu národní ekonomiky.
- mezinárodní obchodní transakce se sjednávají zpravidla na kratší časové horizonty, pokud nejsou jednorázové.
- hospodářský vývoj = trvalý tlak na přizpůsobování národních ekonomik - vzájemnou doplnitelnost.

Působení těchto vlivů pociťují jednotlivé ekonomiky s různou intenzitou, v závislosti na

- rozměru
- stupni vyspělosti

Platí: *čím je ekonomika menší a vyspělejší, tím naléhavěji pociťuje nutnost prohloubení forem spolupráce jejich garancí.*

3. Proč se integruje – jaký je cíl?

V ekonomické teorii i hospodářské praxi se prosazují *dva základní přístupy k pojetí utváření nadnárodního ekonomického komplexu*:

- funkcionalistické (liberální) pojetí - trh jako nejúčinnější prostředek garantující optimální alokaci zdrojů v nadnárodním hospodářském prostředí
- institucionální pojetí - usměrňování integračních tendencí působením státních i nadstátních orgánů.

Poznámka.

1. Z hlediska obsahu se jedná o nastolení otázky alokační schopnosti trhu v potřeby jejich usměrňování, které stály v pozadí vzniku novodobého státního intervencionismu do hospodářství.
2. pokud jde o konkrétní průběh integračních procesů v Evropě a jeho podobu, byla a je zásadním způsobem ovlivněna způsobem řešení této otázky v národním hospodářském komplexu.

Stupně integrace a jejich realizace

1. *Pásmo volného obchodu* – volný pohyb zboží přes hranice země

2. *Celní unie*

- *Poznámka*: Tyto dva stupně můžeme jednoznačně zařadit k tzv. *mezistátní integraci*,
- rozhodnutí předpokládají jednomyslný souhlas všech zúčastněných zemí.

3. *Společný trh* znamená rozšíření volného pohybu i pro výrobní faktory práci a kapitál.

4. *Hospodářská unie* představuje skutečný *přechod k nadstátní formě integrace*.

☞ dochází ke sjednocování jednotlivých stránek HP.

☞ sjednocují se širší podmínky fungování ekonomik zúčastněných států

☞ postupně se přesouvají pravomoci na nadstátní orgány rozhodující na základě většinového principu.

5. *Úplná ekonomická integrace* je vyústěním

☞ Přechod předpokládá:

- realizaci jednotné hospodářské politiky v rámci nadnárodního regionu
- *měnovou unii (jednotná pravidla řízení peněžního oběhu, společná měna a centrální banka)*.

4. Historie evropské integrace

Tato pasáž je v učebnici popsána Předpokládá se znalost evropských integračních uskupení, včetně jeho přiřazení k danému integračnímu stupni. Slouží rovněž k ilustraci uvedených přístupů k integraci.

